

τορῳώσωμεν ἐπὶ τέλους νὰ ὀδηγηθῶμεν εἰς τὸν δρόμον μας.

— Καὶ τίνι τρόπῳ, κύριε;

— Μὰ νομίζω περιττὸν νὰ σοῦ εἶπω ὅτι, ἀφοῦ λάβωμεν μίαν οἰκονδήποτε διεθύνουσαν πρὸς βορρᾶν, πρὸς νότον, πρὸς ἀνατολὰς ἢ πρὸς δυσμάς, τέλος πάντων ὅτου δήποτε, ἢ πυξίς θὰ μᾶς εἰδοποιήσῃ πάντοτε ἂν ἀπομακρυνόμεθα ἢ ὄχι. Διὰ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ μαχαίριου σου θὰ χαρῶμεν κατ' ἀποστάσεις μίαν χονδρᾶν ἔντομην, ἓνα ἀριθμὸν, διὰ τοῦ ὁποίου θι δυνάμεθα οὐχὶ μόνον νὰ μετροῦμεν πόσον δρόμον διηγήσαμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξακριβῶνουμεν ἂν ἐπανερχώμεθα εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Τοιοῦτοτρόπως θὰ εἴμεθα σχεδὸν ἐξησφαλισμένοι ὅτι θὰ προχωρῶμεν.

Ἔπεται συνέχεια

X.

Ἡ ΔΕΙΛΙΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Τεχνάσματα πρὸς ἀποφυγὴν τῶν κινδύνων
[Κατὰ τὸν Foveau de Courmelles]

Ἡ δειλία, αἰσθημα ἀποδιοπομπαῖον μειγμένον φόβῳ, εἶναι ὀρμέμφυτος. Εἶνε κοινὴ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς ζῴοις. Αὕτη εἶναι ὡς ἡ ἰδέα ἐκδηλώσις ἐντυπώσεώς τινος, ἀποτελεῖ δ' ἀναπόσπαστον μέρος τῆς φαντασίας καὶ τῆς αἰσθητικότητος.

Εἶναι ἀντιπάθειά τις ἀβάσιμος, ἀποστροφὴ ἀδικαιοσύνητος διαφόρων βχθμῶν τὸ τοιοῦτον εἶδος τοῦ μίσους καλοῦσιν ἐπίσης (διότι τὰ πάντα ἐν τῇ φύσει ἀνάγονται εἰς δύο αἰσθήματα, ἔρωτα καὶ μῖσος) φόβον, ταραχὴν, τῆμον, ἐκπληξίν, φρίκην.

Αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς δειλίας εἶναι ποικίλαι.

Πολλάκις δίδει πτερὰ, ὡς κοινῶς λέγεται, καὶ ὁ φοβούμενος ἀποκτᾷ ταχύτητα ἑκτακτον. Οὕτω λαγῶδες καταδιωκόμενος σπεύδει διὰ τῆς φυγῆς, δια κινήσεων καὶ λοξοδρομιῶν ν' ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ μῖσος ὑπερβάλλει τὸν ἔρωτα, διότι ὁ λαγῶδες κατορθοῖ διὰ τῆς ταχύτητος ν' ἀποφύγῃ τὸν κύνα τὸν ποιοῦντα νὰ συλλάβῃ αὐτόν.

Ἄλλοτε ἐπέρχεται παντελής ἀδράνεια τοῦ ἐγκεφάλου, στάσις πασῶν τῶν διανοητικῶν ἐκδηλώσεων, τὸ ζῶον καθίσταται ἀκίνητον, κατατρομαγμένον, ἀνίκανον νὰ ἐκτελέσῃ οἰκονδήποτε κίνησιν. Ὄταν ἄρκτος ἐφόνευσεν ἀγελάδα, αἱ συναγελαζόμενα ταύτη συναγείρονται περίξ τοῦ φονέως φρικτωσά, ἀλλὰ μὴ ἐπιχειροῦσαι νὰ φύγωσιν ἢ νὰ προσβάλλωσιν.

Ὁ λαγῶδες καὶ ὁ κόνικλος εἶναι τὰ κατ' ἐξοχὴν δειλιὰ ζῴα. Ὁ λαγῶδες εἶναι ζῶον τεθλιμμένον, καταβιβρωσκόμενον ὑπὸ τοῦ φόβου ὡς οἱ δειλοὶ ἄνθρωποι εἶναι δυστυχέστατος, δὲν δύναται νὰ φάγῃ ἡσυχῶς τὸ ἀρέσκον αὐτῷ, οὐδέποτε ἀνέτως δύναται ν' ἀπολαύσῃ τι, ὁ φόβος ἐμποδίζει αὐτόν καὶ νὰ κοιμηθῇ ἀκόμη.

Καὶ ἄλλα ὅμως ζῴα κατώτερα βεβαίως πολὺ τοῦ λαγῶου κατέχονται ὑπὸ τῆς δειλίας, καὶ ταῦτα διαφεύγουσιν ἴσως τὸν κίνδυνον διὰ τοῦ προτερήματος, ὅπερ κέκτηνται νὰ προσμοιάζωσιν ἕνεκα τοῦ χρώματος ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ σχήματος πρὸς ἄλλα ζῴα, ἢ φυτὰ, ἢ ὄρυκτά, καθιστάμενα οὕτως ἀόρατα εἰς τοὺς ἀντιπάλους των ἢ εἰς τὴν λείαν, ἣν οὕτω δύνανται εὐχερέστερον νὰ συλλαμβάνωσι.

Καρκίνοι τινες, οὗς κοινῶς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καλεῖ *Καβουρομάρες*, ἔχουσι τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ σώματος κεκαλυμμένον ὑπὸ φυκῶν καὶ ὑδροειδῶν, καὶ οὕτω προσμοιάζει τὸ ζῶον πρὸς τοὺς λίθους, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἐνδικοιτάται. Τὸ τοιοῦτον ἐνομίζετο ἄλλοτε ὅτι ὑπέμενε τὸ ζῶον παθητικῶς, ὅτι τὰ φυτὰ καὶ τὰ ὑδροειδῆ ζῴα προσεκολλᾶντο μόνον ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὄταν ἕνεκα αἰτίας τινὸς ἢ ἐπ' αὐτοῦ φυτεῖα καταστρέφεται, ὁ καρκίνος καλύπτεται μόνος διὰ τεμαχίων φυκῶν, τὰ ὁποῖα ἐπικολλᾷ ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅπερ σημαίνει ὅτι ποθεῖ τὴν φυτείαν, ἣν διευθίνει καὶ παρεμποδίζει, ὅταν ἐπαυξάνεται μεγάλως καὶ στενοχωρεῖ τὸ βᾶδισμα αὐτοῦ· δὲν εἶναι λοιπὸν θύλα, ὅπως καὶ ὁ κηπουρὸς δὲν εἶναι δούλος τῶν λαχανικῶν, ἅτινα καθ' ἑκάστην ποτίζει. Ἡ μαγία αὕτη κατέστη ὀρμέμφυτος, καὶ διὰ τοῦτο ἀνατρεφόμενος ἐν ἐνυδροτροφείοις λαμβάνει τὰ ριπτόμενα τεμαχία χάρτου καὶ τὰ ἐπικολλᾷ ἐπὶ τῆς ῥάχεός του.

Ἔτερός τις καρκίνος (*Dromia vulgaris*) συνήθει καὶ κατοικῆ ἔν τινι σπόγγῳ, πρὸς τὸν ὁποῖον προστρέχει ἂν κῦμά τι τὸ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ. Ἐν τῷ ἐνυδροτροφείῳ τοῦ Κοκκαρῶ χάριν διασκεδάσεως ἀφῆρουν ἕκ τινος καρκίνου τὸν σπόγγον καὶ προσέφερον αὐτῷ μικρὴν μαγνῆσαν φέροντα-τὰ οἰκόσημα τῆς Βρετάνης, ὃν ἀμέσως ἀπωλέσας τὸν σπόγγον του περιεβάλλετο ὁ καρκίνος. Ἐν τῇ θαλάσῃ τῶν Σαργασιῶν βιοὶ ἰχθῆς τις, οὔτινος ἡ κεφαλὴ φέρει πληθὺν ἀποφύσεων διδουσῶν αὐτῷ ὄψιν φύκους, καὶ οὕτω βεβαίως καὶ τὸν κίνδυνον διαφεύγει καὶ τὴν λείαν συλλαμβάνει κάλλιον.

Ἡ θήλεια τοῦ γηραιοῦ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τοκετοῦ ἀλείφει τὰς πτέρυγας καὶ τὴν ῥάχιν αὐτῆς δι' ἰλίος, ἧτις ἀποξηρανομένη δίδει ταύτη χρωματισμὸν πυρρὸν καὶ οὕτως ἐμοιάζει μετὰ τῶν περίξ ἀντικειμένων.

Ἡ ἀπομίμησις εἶναι ὁτέμην στιγμιαία, δηλαδὴ τὸ ζῶον μεταβάλλει τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ μορφήν ἐπὶ τινος στιγμῆς, ὅταν ἐνεδρεύῃ, ὅταν ὑποθέτῃ κίνδυνον, μετὰ ταῦτα δὲ ἀναλαμβάνει τὰς συνήθειάς του παρελθούσης τῆς ἀνάγκης τῆς μεταμφιέσεως· ὅτε δὲ τούναντίον αὕτη συμβαίνει ἄνευ μεσολαβῆσεως τοῦ νευρικοῦ συστήματος τοῦ ζῴου καθ' ὠρισμένας ἐποχάς, ἢ ἡλικίας, ἢ καθ' ὅλον τὸν βίον, λαμβάνοντος χρωματισμὸν ἢ σχῆ-

μα ἐπιτήδειον νὰ ἐξαπατήσῃ καὶ ὑποκρύψῃ τὴν πραγματικότητά αὐτοῦ.

Παραθέτομεν ἐκ τῆς πληθῆος τῶν παραδειγμάτων ὀλίγα τινὰ ἀναφερόμενα καὶ εἰς τὰς δύο κατηγορίας τῆς ἀπομιμήσεως.

φυγε, μέλαιναν ἂν οὔτοι εἶναι μέλανες, ἢ ἐρυθροπὴν καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἡ ἀπομίμησις εἶναι τοιαύτη ὥστε οἱ ἀγνοοῦντες τὸ πρᾶγμα, νομίζουσιν ὅτι τὸ ζῷον ἐξηφανίσθη.

Ἀπομίμησις ἐκουσία. Ὁ ἰοκτάπους ἔχει καὶ

Ἐμφυλίνη κατὰ τὸ θέρος

Ἀπομίμησις σιγμιαία. Τὰ κεραλόποδα μαλάκια, τεύθεις (καλαμάρι) σπηπία, ἰοκτάπους, ἔχουσι τὴν ιδιότητά ν' ἀλάσσωσι χρῶμα. Ὑπὸ τὸ δέσμα αὐτῶν ὑπάρχει πληθὺς χρωματοφόρων κυττάρων, ὧν ἡ διαστολὴ καὶ συστολὴ ἐξαρτᾶται ἀ-

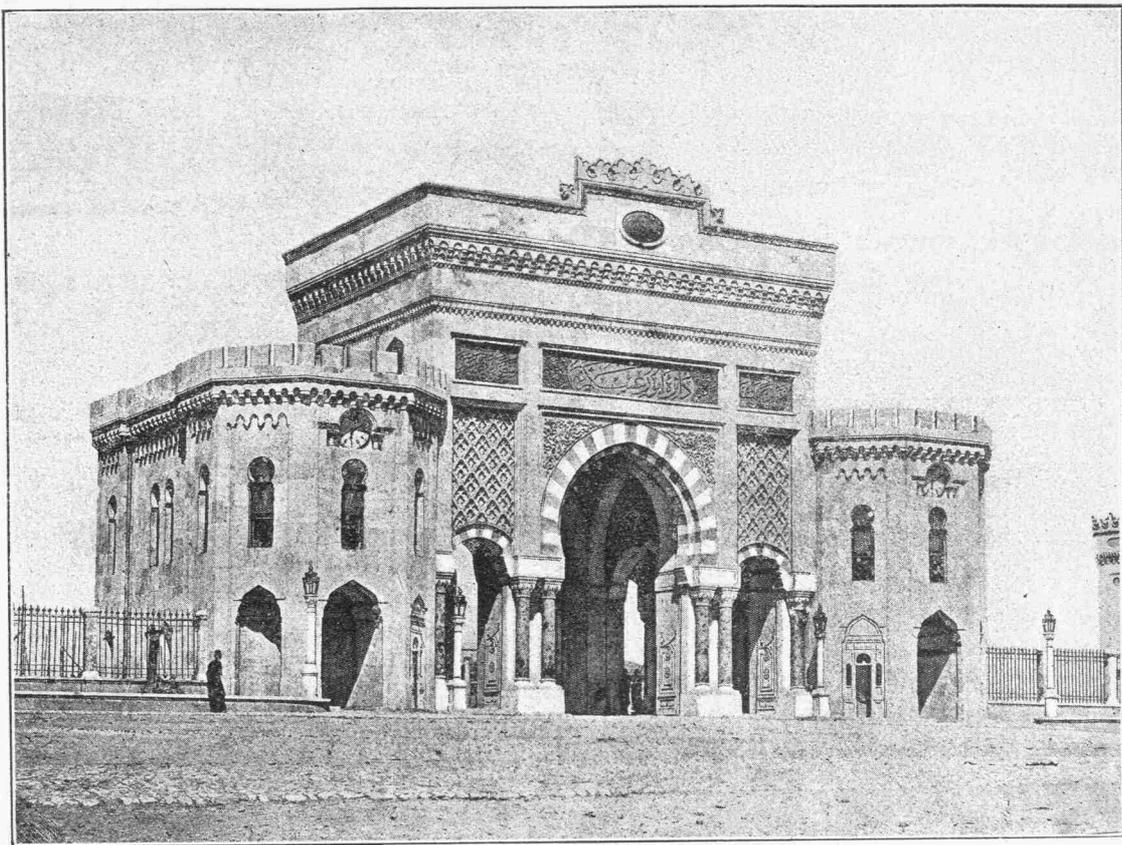
λλας μεθόδους· ὅταν συληφθῆς ἀπεθῆ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, λαμβάνει ἀμέσως διὰ τῶν κοτυληθῶν τῶν βραχιόνων τοῦ μικροῦ, λίθους καὶ καλύπτεται δι' αὐτῶν τόσον καλῶς, ὥστε ἀλιεῖς καὶ φυσιδεῖραι δύνανται νὰ διέλθωσι πρὸς αὐτοῦ καὶ νὰ μὴ

Ἐμφυλίνη κατὰ τὸν χειμῶνα

μέσως ἐξ αὐτοῦ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἄν ἐν τῶν μαλακίων τούτων, ὁ ἰοκτάπους τεθῆ ἐν ὑδροτροφεῖῳ, οὐτίνως τὸ βῆθος φέρει κἀχλίκας, ἀμέσως διευθύνεται εἰς τινὰ κοιλότητα καὶ λαμβάνει τὸν χρωματισμὸν τῶν πέριξ αὐτοῦ ἀντικειμένων, ὁμοίαν πρὸς τοὺς λίθους, ἐν οἷς κατέ-

τὸν διακρίνωσιν οὐδόλω. Αἱ ἀράχλαι, τὰ ἔντομα, ὅταν πρόκηται νὰ συληφθῶσι πίπτουσι κατὰ γῆς, συναγείρουσι τοὺς πόδας τῶν, προσδιοῦνται τὸν τεθνεῶτα, ὡς κοινῶς λέγεται, καὶ προσομοιάζουσιν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πρὸς κόκκους, πρὸς καρπούς, πρὸς περιττώματα μηρυκα-

Η ΠΥΛΗ ΤΟΥ ΣΕΡΑΣΚΕΡΑΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

στικῶν. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀπομίμησις ἐλουσία.

Ἀπομίμησις παθητικὴ ἄνευ μεσολαμβάνσεως τοῦ γενεϊκοῦ συστήματος. Μεταξὺ τῶν θηλαστικῶν ἡ Ἐρμυλίνη ἢ Λευκοίχτις ἔχει διπλὴν τριχόσιν κατὰ τὸ θέρος εἶναι φαιὰ καὶ οὕτω προσομοιάζει εὐκόλως τῷ χρωματισμῷ τοῦ ἐδάφους, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα καθίσταται λευκὴ δυσκόλως διακρινομένη ἀνά μέσῳ τῶν χιόνων. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι παραλλαγή τις παραμένῃ λευκὴ καὶ κατὰ τὸ θέρος· αὕτη μὴ δυναμένη ἀπαρτῆρητος νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὰ μικρὰ τροφικὰ, δι' ὧν τρέφεται, θά εὔρη τὸν θάνατον ταχύτατα ἐκ τῆς πείνης.

Ταῦτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τι πτηνόν, τὸν λαγόποδα, ὅστις κατὰ τὸ θέρος κεχρωματισμένος ὡς οἱ λίθοι ἐν οἷς ἐνδιαιτᾶται καὶ τὸν χειμῶνα κατὰλευκος ἐν τῷ μέσῳ τῶν χιόνων, διαφεύγει τοὺς ὄξει; ὄχους τῶν ἀρπυκτικῶν πτηνῶν, ὅπερ δὲν θά κατώρθου ἄνευ τῆς μεταβολῆς ταύτης τοῦ χρωματισμοῦ.

Καὶ ἕτερα ζῶα τῶν βορείων κλιμάτων καὶ τῶν Ἀλπεων, ἡ πολιτικὴ ἀλώπηξ καὶ ὁ παραλίσιων λαγῶς μεταβάλλουσι χρωματισμοὺς κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους.

Ἀπομίμησις καθ' ἡλικίαν τινὰς. Αἱ κάμποι τῶν λεπιδοπτερίων ἢ ψυχῶν μεταμορφοῦνται εἰς χρυσαλλίδας, μορφῆς ἀκινήτους, καὶ ἐν τῇ κατα-

στάσει ταύτῃ διάγουσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον μέχρι τῆς εἰς τέλειον ἔντομον ἢ ψυχὴν μεταμορφώσεως αὐτῶν, ἐκτεθειμένοι εἰς παντοίους κινδύνους, ἰδίως δὲ εἰς τὰ ῥάμφη τῶν πτηνῶν. Μεταμορφούμενοι λοιπὸν λαμβάνουσιν ἐξωτερικῶς χρωματισμὸν ὅμοιον μετὰ τῶν ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν μένουσιν ὑπνώττουται, πράσινον ἂν ἐπὶ φύλλων κεῖνται, λευκὸν ἂν ἐπὶ τοίχων, κιτρινωπὸν ἂν ἐπὶ σανίδων.

Ἀπομίμησις διαρκής. Τῆς διαρκοῦς ἀπομιμήσεως τὰ γεγονότα εἶναι τὰ γνωστότερα καὶ τὰ πολυαριθμῶ ερα.

Δίπτερά τινα ἔντομα ἔχουσιν ἀνάγκη νὰ τοποθετήσωσι τὰ ὠὰ των ἐν ταῖς φωλεαῖς τῶν σφηκῶν, ἵνα αἱ ἐκ τῶν ὠῶν ἐκκολαφθίσμενοι σαρκοφάγοι σχαδόνες μὴ νύμφαι αὐτῶν καταράγωσι τὰ τέκνα τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος ὅμιε σπτέρων. Ὅπως λοιπὸν διαφύγωσι τὴν προσοχὴν τῶν σφηκῶν προφυλασσουσὶν τὰς φωλεὰς ἐκ τοιαύτης ἐπιδρομῆς, ἥς τινος τ' ἀποτελέσματα δὲν ἀγνοοῦσι, τὰ δίπτερα μεταμφιένονται οὕτως ὥστε προσομοιάζουσιν ἀκριβῶς πρὸς τὸ ἔντομον, ἐν τῇ φωλεῇ τοῦ ὁποίου λάθρα εἰσάγουσι τὸ ὠὸν αὐτῶν.

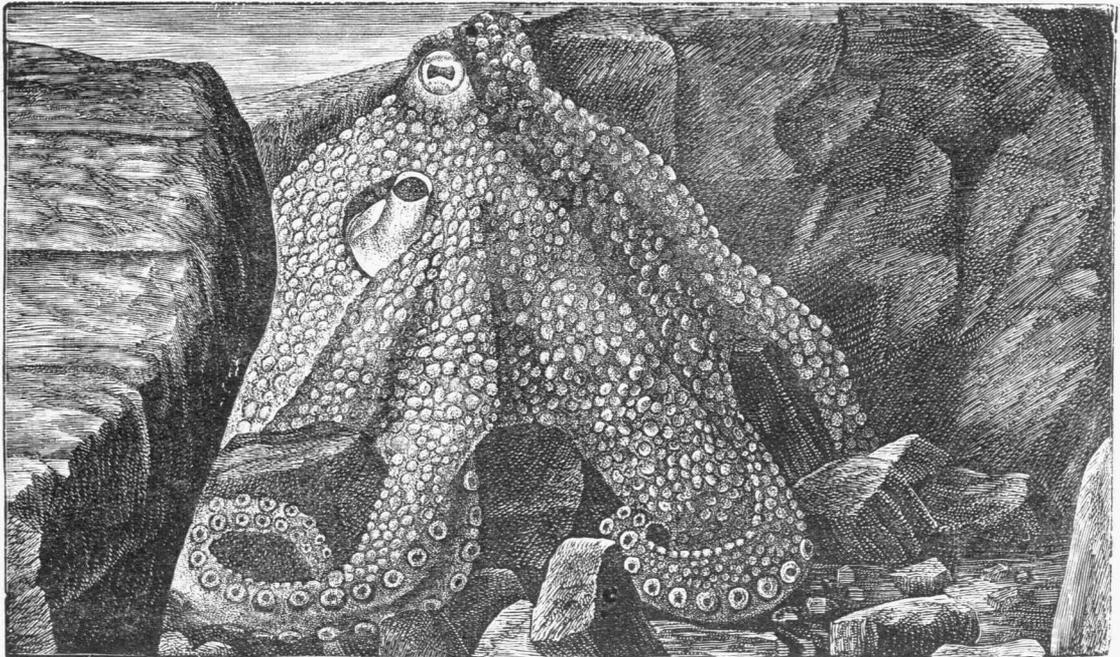
Ἐντὸς τῶν δασῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ἵπτανται ἀναριθμητοὶ ψυχαὶ τῆς ὁμοιογενείας τῶν Ἐλκονιδῶν, ἃς οὐδόλως προσβάλλουσι τὰ πτηνὰ, διότι ἀπόζουσιν ὀσμὴν στυφοῶν

καὶ δυσάρεστον. Πάντα ὅμως τὰ λεπιδόπτερα δὲν ἔχουσι τοιοῦτό τι μέσον ἀμύνης· μεταξύ τούτων τάσσεται καὶ ἡ Λεπταλίς, ἣν ἡ φύσις, ὅπως διαφεύγη τὸν κίνδυνον, ἐπρόικισε δι' ἐνδύματος προστατευτικοῦ· ἐξωτερικῶς ὁμοιάζει μεγάλως πρὸς τὰ Ἐλικονεῖδη. Βεβαίως ἐντομολόγος δὲν δύναται ν' ἀπατηθῆ, εὐχερέστατα ὅμως ἀποπλανῶνται τὰ πτηνά.

Ἐντομά τινα ἔχουσιν ὁμοιότητα πρὸς τεμάχια ξηρῶν ξύλων, πρὸς λειχήνας πρὸς φύλλα. Ἐκ τῶν λεπιδόπτέρων τὰ καλούμενα ῥιπιδόπτερα, διότι φέρουσι πτέρυγας τετμημένας ἐν εἶδει ῥιπιδίου, ὅταν ἴστανται, πολλὴν τὴν ἀναλογίαν

ῥήμου. Ἐκτός τινων ἐξαιρέσεων, ἅπαντα τὰ ζῶα ἀπὸ τῶν θηλαστικῶν μέχρι τῶν ἀσποινύλων ἔχουσι χρώματα προσομοιάζοντα τῷ γήινῳ. Ἐνῶ δὲ πτηνά, ἕρπετά, ἀκρίδες ἐν τῇ ἐρήμῳ οὕτως εἶναι κεχρωματισμένα, εἰς τὰς ὁάσεις τ' αὐτὰ εἶδη κοσμοῦνται διὰ ζωηροτάτων χρωμάτων.

Μόνον μία κατηγορία ἐντόμων ἐξαιρεῖται· ταῦτα εἶναι μέλανα ἢ τοῦλάχιστον ἐξ ἀποστάσεως ὡς τοιαῦτα φαίνονται. Ἐξηγεῖται ὅμως ἡ ἐξαιρέσις αὕτη ἐκ τῶν ἐξῆς. Ἄπαντα τὰ κολεόπτερα ταῦτα ἔχουσι δυσάρεστον ὀσμήν, ἅμα δὲ ἐπίκειται κίνδυνος προσποιούντων τὸν νεκρὸν, κυρτοῦντα τὰ ἔλτρα καὶ προσκλειόντα τὸν θύ-

Ἰοκίτις

ἔχουσι πρὸς τ' ἀχίνια (κοινῶς κ λ ε φ τ ε ς), καρπὸς τῶν συνθέτων φυτῶν, οἵτινες παρασύρονται εὐκόλως ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἕνεκα τῶν περίξ αὐτῶν τριχῶν.

Σχεδὸν δ' ὁλόκληρος ὁ κόσμος τῶν ζῶων ὠρισμένου τόπου τῆς γῆς λαμβάνει τὸν διακριτικὸν χρωματισμὸν τῶν περίξ, ὑπερ βεβαίως ἔχει ὡς κυρίαν καὶ πρώτην αἰτίαν τὴν ἀνάγκην, ὅπως τὰ ζῶα κρύπτονται ὅσον τὸ δυνατόν εὐχερέστερον. Ἐν Σαχάρα, ἡ ἐρημος καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτῆς ἐν καὶ μόνον φέρει χρῶμα τὴν χροιάν τῆς ἄμμου. Ὁ χρωματισμὸς ταύτης εἶναι ὑποκίτρινος ἀποκλίνων ὅτε μὲν πρὸς τὸν φαῖον καὶ λευκόν, ὅτε δὲ πρὸς τὸν ὑπομέλανα. Μόνον εἰς τὰς ὁάσεις ἅπαντ' ἃ τὸ πράσινον χρῶμα τοῦ φυλλώματος τῶν φοινίκων.

Ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ὁ φυσιοδίφης ἐρχόμενος κατὰ πρῶτον ἐκπλήσσεται ἕνεκα τῆς μονοτονίας τοῦ χρωματισμοῦ, οὐδὲν ζωηρὸν χρῶμα βλέπει, ἐρυθρόν, πράσινον, κυανοῦν ἐπὶ τῶν ζῶων τῆς ἐ-

ρῆμα καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἔδαφος. Οὕτω δὲ συνεπτυγμένα ἔχουσιν ἀναλογίαν πρὸς τὴν κόπρον τῶν ἀντιλοπῶν, αἰγῶν καὶ προβάτων. Δύναται τις λοιπὸν νὰ παραδεχθῆ ὅτι διὰ τῆς ὁμοιότητος ταύτης, εἰς ἣν προστίθεται καὶ ἡ δυσοσμία, προστατεύονται καταλλήλως ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν κινδύνων.

N. X. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΔΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΤΡΙΚΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μεταξὺ ἑκατοντάδων ὄλων ἐπιγραφῶν, ὅσας ἀπὸ αἰῶνος ἤδη ἐξανάγει ἡμῖν εἰς φῶς τῆς ἀρχαίας Θεσσαλονίκης τὸ κατακεχωσμένον ἔδαφος, σπανιώτατα εἶνε τὰ κατὰ μέτρον πεποιημένα ἐπιγράμματα, γινώσκω δὲ ἐγὼ τοιαῦτα μόνον ἑννέα.

Τρία ἐδημοσιεύθησαν ἐν Πηριεῖσις ἔτει 1870 ἐν τῷ γνωστῷ ἔργῳ τοῦ Philippe le Bas («Voyage archéol. en Grèce, 1843-1844») ὑπ' ἀρ. 1364, 1374 καὶ 1405· τὰ δύο πρῶτα κείνται καὶ παρὰ Bœckh ἐν τῷ λεγομένῳ «Corpus inscript. Graec.» (Βερολ. 1843) ὑπ' ἀρ. 1973 καὶ 1988 b,